

La sortida és industrial

JOAN TRULLÉN / Director de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

AVUI, 21 de març del 2010

Han passat pràcticament dos anys des de la irrupció de la crisi en l'economia espanyola i catalana. Com en anteriors fases recessives, la crisi es percep amb un cert retard i de manera amplificada respecte a les economies més avançades d'Europa, singularment respecte a Alemanya i França. L'economia catalana, el bastió industrial i exportador de l'economia espanyola, percep amb intensitat la davallada de la demanda i, tot i ésser una economia molt competitiva, registra amb molta virulència les conseqüències de la crisi sobre la producció i l'ocupació. Ara més que mai la sortida de la crisi passa sobretot per la recuperació de la indústria, i aquesta estratègia hauria d'ésser prioritària no només en la política econòmica catalana, sinó també en l'espanyola. Convé que es lideri des de Catalunya el discurs que no hi haurà sortida de la crisi sense la recuperació de la indústria, i això passa per assumir que l'economia catalana és determinant en el sector exterior de l'economia espanyola.

EM REMETO AL QUE AQUESTES ÚLTIMES SETMANES s'està argumentant des de França. Sarkozy, en presència de la plana major del govern i d'un representatiu conjunt de líders industrials del país, va declarar l'absoluta prioritat industrial dins la nova estratègia econòmica de França. França vol trencar amb la tendència de caiguda del pes de la indústria. Es planteja un objectiu ambiciós: incrementar la producció industrial un 25% real en cinc anys, en l'horitzó 2015. I per fer-ho posarà tota la carn a la graella: des de la revisió del finançament de la protecció social fins a la reactivació del paper de l'administració en el control de grans empreses

industrials, passant pel suport als pols de competitivitat i la incentivació a la relocalització a França d'indústries que s'han deslocalitzat. França no vol quedar endarrere i l'aposta és clara: la indústria.

LA POLÍTICA ECONÒMICA ESPANYOLA NECESSITA subratllar que, sense la indústria, no hi ha sortida de la crisi. Si cal incrementar la competitivitat exterior, les bases són clares: enfortir el pes de les exportacions sobre el PIB i millorar la taxa de cobertura. El gruix de les exportacions és de béns, i especialment de manufactures. Les millores reguladores i, en general, microeconòmiques de l'economia espanyola tenen un nord: augmentar la productivitat de la indústria. I sobre aquesta base s'espera obtenir guanys en la competitivitat exterior. Naturalment, l'existència d'una important base exportadora turística és fonamental. Però sense la indústria no es pot corregir el dèficit crònic per compte corrent de l'economia espanyola. I cal afegir-hi: sense la principal economia exportadora que és Catalunya, això és impossible.

DOS SÓN ELS ELEMENTS EQUIVOCATS EN LA DIAGNOSI més habitual de l'economia catalana que expliquen la manca d'interès en una solució industrial per a la sortida de la crisi. El primer, el que considera que la indústria és el passat i els serveis són el futur, i que, en tot cas, la indústria tradicional no té res a dir en un futur basat en activitats competitives: si no tenim el Silicon Valley ni podem basar la competitivitat en salaris baixos com fan la Xina o l'Índia, val més deixar-ho córrer. I aquest punt de vista és, en la meua opinió, equivocat. Els professors Raymond Bara i José Luis Roig han publicat un estudi sobre la competitivitat de les empreses industrials catalanes i espanyoles que demostra que la indústria a Catalunya no ha perdut posicions relatives i que, en variables com la productivitat, l'eficiència productiva o

l'eficiència exportadora, és capdavantera dins l'economia espanyola, només lleugerament per sota del País Basc. Hi podem afegir que, atès el pes relatiu de l'economia industrial catalana (que gairebé triplica la basca) i la forta davallada de la indústria a Madrid i al País Valencià, o es fa una aposta ferma per la seva indústria (nacional o multinacional), o no hi ha sortida per al conjunt de l'economia espanyola.

PERÒ EL SEGON ERROR DE DIAGNOSI ENCARA ÉS PITJOR. És el que sosté que l'economia catalana i l'espanyola no tenen res a veure entre si. Que els fluxos comercials entre ambdues són poc significatius. En definitiva: que no hi ha cap interès des de Catalunya a protagonitzar polítiques industrials per al conjunt de l'economia espanyola. Jo no estic en aquesta línia. El pes del comerç exterior de Catalunya cap a la resta de l'economia espanyola és més del 125% del pes de les seves exportacions cap a la resta d'Europa i del món. I encara més: el saldo de la balança comercial amb la resta d'Espanya és tan important que permet compensar el dèficit amb la resta del món. Catalunya no es pot desentendre de la demanda de productes de la resta d'Espanya, i viceversa. El primer beneficiat dels intercanvis és l'economia catalana.

PER CONCLOURE: SI LA INDÚSTRIA ÉS DETERMINANT per a la sortida de la crisi, i Catalunya té les principals bases industrials de l'economia espanyola, no creuen que el corol·lari és clar? Convé desplegar des de Catalunya una estratègia per al conjunt d'Espanya que posi l'èmfasi en la necessitat de recolzar la indústria en general, i la indústria exportadora en particular. El govern central té en curs diferents fronts oberts que cerquen el consens, des del front de la política econòmica al front educatiu, passant pel recolzament a les negociacions sobre mercat de treball. Sembla que hi hagi espai per a un nou front industrial, amb la

participació de les comunitats autònomes. Catalunya i Espanya ho necessiten si volen sortir amb força i rapidesa de la crisi.